

AKTUEL ÆLDREPOLITIK

Corona/COVID-19

Ældre@Sagen

30. marts
2020

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen advarer regeringen om langsigtede konsekvenser af lukkeperiode

Ældre Sagen har den 24. marts i et brev til sundheds- og ældreminister Magnus Heunicke gjort opmærksom, at vi er bekymrede, fordi lukkeperioden fortsætter ud over de oprindeligt besluttede to uger. Det får negative konsekvenser, at ældre, der ikke selv kan gøre rent, mister praktisk hjemmehjælp; at plejehjemsbeboere ikke får besøg af deres familier; at ældre bliver ensomme og i værste fald dør af andre årsager end COVID-19 eller kan risikere at miste vitale funktioner. I samme brev udtrykker vi bekymring for, at konsekvenserne af manglen på praktisk hjælp medfører dårlig hygiejne og dermed risiko for smittespredning. Vi efterlyser, at der skabes bedre mulighed for kontakt mellem pårørende og ældre, naturligvis med respekt for de gældende regler om hygiejne og afstand mv. Brevet pointerer også, at der er behov for at sikre arbejdsgange på plejehjemmene og i hjemmeplejen, der giver størst mulig sikkerhed mod smittespredning.

Ældre Sagen efterlyser klar besked om magtanvendelse

Ældre Sagen har sendt et brev til Sundheds- og Ældreministeriet for at få en præcisering af servicelovens regler om magtanvendelse i den aktuelle Corona-situation. Det sker efter, at Ældre Sagen har fået en del henvendelser om bl.a. besøgsforbud på plejecentre og beboernes bevægelsesfrihed i denne periode. Der er fx opstået tvivl om, hvilke muligheder beboerne har for kunne bevæge sig frit, og hvorvidt personalet kan tilbageholde dem. Ældre Sagen har derfor efterlyst, at ministeriet melder klart ud, hvordan forskellige situationer skal håndteres i praksis, på en måde så de gældende love overholdes, og der ikke sker et brud på den enkeltes retssikkerhed.

Manglende breve fra Sundhedsstyrelsen til ældre, der er fritaget for digital post

Sundhedsstyrelsen har sendt brev ud til alle borgere om, hvordan man skal forholde sig under Corona-krisen. Brevet er alene sendt via Borger.dk og e-Boks. Det vil sige, at de hundredtusindvis af borgere, der har fravalgt digital post, ikke har fået dette brev. Ældre Sagen har rettet kritik af dette og taget kontakt til Sundhedsstyrelsen for at pointere, at alle borgere har krav på samme informationer. Sagen har været omtalt i medierne, hvor Ældre Sagen har påpeget det urimelige i denne forskelsbehandling.

Udskyldelse af lukning af tv-signal

Efter at Ældre Sagen har rettet henvendelse til Kulturministeriet og i landsdækkende presse har udtrykt vores bekymring for overgangen til nyt tv-signal, der var planlagt til d. 1. april, er omlægningen nu udskudt til juni. Det glæder Ældre Sagen, da op til

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

150.000 danskere – især ældre og udsatte - ville miste deres tv-signal i denne tid, hvor tv'et er en vigtig og afgørende informationskilde. Dog foreslog Ældre Sagen Kulturministeriet, at omlæggelsen udskydes på ubestemt tid, da det fortsat er uvist, hvordan situationen er i starten af juni måned. Men dette har ikke været muligt.

Isolation af svage ældre går for vidt

Vi er i Ældre Sagen blevet bekendt med flere eksempler på, at plejehjem isolerer samtlige beboere i deres egne boliger for at forhindre spredning af Corona-virus. Dette vel at mærke uden at nogen af beboerne er smittede. I praksis medfører det, at raske beboere opholder sig i egen bolig 24 timer i døgnet og dermed er afskåret fra kontakt med hinanden internt på plejehjemmet.

Ældre Sagen finder det stærkt foruroligende og har i pressen udtalt, at vi mener, at denne isolation af raske beboere er ulovlig. Samtidig har vi understreget, at vi er meget bekymrede for de konsekvenser, som isolationen kan have, herunder øget risiko for depression, ensomhed m.v.

Vi har opfordret til, at plejehjemmene finder måder, hvorpå de ældre stadig kan samles (mindre end 10 ad gangen), fx ved at spise forskudt af hinanden og i mindre grupper.

Besøgsforbud på plejehjem

I forbindelse med nedlukningen af Danmark har landets plejehjem indført besøgsforbud for at beskytte beboerne mod potentiel smitte.

Dette har Ældre Sagen i første omgang bakket op omkring, men efter at nedlukningen af Danmark er blevet forlænget til efter påske, har Ældre Sagen fundet det nødvendigt også at udtrykke bekymring for de mulige langtidskonsekvenser, som den manglende kontakt til pårørende kan have. Fx risikoen for at et menneske med demens ikke længere vil kunne kende sine pårørende efter lang tids adskillelse, eller at en beboers fysiske funktionsniveau forringes, hvis der ikke længere er mulighed for de gåture, som ofte finder sted sammen med de pårørende.

Derfor har Ældre Sagen tilkendegivet, at vi mener, det er på tide, at der igen etableres bedre kontakt mellem pårørende og plejehjemsbeboere. Så længe Sundhedsstyrelsens anbefalinger om to meters afstand og evt. brug af værnemidler overholdes, bør besøg af pårørende ikke udgøre en forøget risiko.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Endelig har vi opfordret til, at plejehjemmene tænker ud af boksen og hjælper beboerne med fx videoopkald til deres pårørende. Ældre Sagen har desuden hele vejen igennem understreget vigtigheden af, at beboere, der er kritiske syge eller døende, ikke må nægtes besøg af pårørende – hvilket heldigvis er blevet hørt af regeringen og afspejlet i den bekendtgørelse, der er udstedt af ministeriet.

Retur til plejehjemmet med Corona-smitte

På et plejehjem i Gilleleje blev en beboer indlagt på hospitalet efter at have udvist symptomer på Corona-virus. På hospitalet blev han testet positiv, men udskrevet igen allerede efter et døgn, da hans tilstand ifølge hospitalet ikke var indlæggelseskrævende. Tilbage på plejehjemmet blev han isoleret i egen bolig. Efterfølgende blev yderligere fire beboere samt fire ansatte på plejehjemmet testet positive for Corona-virus. Der har været usikkerhed om, hvorvidt det er den 95-årige beboer, der har smittet de øvrige, men situationen udløste en offentlig debat omkring indlæggelse og udskrivelse af Corona-smittede plejehjemsbeboere.

Denne debat blev kun endnu mere relevant, da et plejehjem i Vallensbæk oplevede, at en kritisk syg beboer blev sendt retur til plejehjemmet, inden der forelå testsvar ift. Corona.

Ældre Sagen har i forbindelse med de to sager i medierne understreget vigtigheden af, at landets læger og hospitaler får præcise retningslinjer for, hvordan Corona skal håndteres ift. plejehjemsbeboere.

Utrykke hjemmehjælpsmodtagere fravælger hjemmehjælp

Der har været en del beretninger i medierne om hjemmehjælpsmodtagere, som har fravalgt hjælpen under Corona-krisen på grund af frygt for, at hjemmehjælperne kan bringe smitte ind i deres hjem. Ældre Sagen har i den sammenhæng udtrykt forståelse for, at man som svækket ældre hjemmehjælpsmodtager kan være bekymret for denne smitterisiko. Samtidig må vi dog også have både tillid til og en forventning om, at kommunerne gør alt, hvad de kan, for at instruere deres personale for i videst muligt omfang at undgå smittespredning. Vi har i den sammenhæng efterlyst klare retningslinjer fra sundhedsmyndighederne med hensyn til at undgå smittespredning via plejepersonalet.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ændringer af de kommunale serviceniveauer under Corona-krisen

Kommunerne har i en midlertidig bekendtgørelse fra Sundheds- og Ældreministeriet fået mulighed for midlertidigt at reducere deres serviceniveau på bl.a. hjemmehjælpsområdet. Dette kan ske, hvis der grundet Corona-krisen kan komme en situation med mangel på personale. Der er ikke i bekendtgørelsen åbnet mulighed for, at kommunerne kan reducere i serviceniveauet grundet et ønske om at nedsætte smitterisiko. Reduktioner i hjælpen skal altid foretages med udgangspunkt i en individuel vurdering.

Ældre Sagen har i medierne givet udtryk for forståelse for, at kommunerne i denne ekstraordinære situation midlertidigt kan have behov for at prioritere mellem de arbejdsopgaver, som udføres. Vi har dog samtidig understreget, at det skal ske med udgangspunkt i bekendtgørelsen, samt at vi løbende vil følge udviklingen for at se på eventuelt misbrug af ordningen.

Brev til politikerne om behov for løsninger for seniorer over folkepensionsalderen, som arbejder eller er selvstændige

Mange lønmodtagere og selvstændige over folkepensionsalderen mister indtægt som følge af nedlukningen og har ikke samme muligheder for compensation som andre erhvervsaktive. Det giver økonomiske udfordringer for den enkelte. Det kan samtidig også medføre, at seniorer, der er over folkepensionsalderen, presses til at overgå til folkepension eller lukke deres virksomheder. Dermed risikerer vores samfund at tabe værdifuld arbejdskraft for bestandigt.

Ældre Sagen har derfor sendt et brev til beskæftigelses-, erhvervs- og finansministrene samt ordførerne for disse områder. Her gør vi opmærksom på problemerne og behovet for, at seniorer over folkepensionsalderen i videst muligt omfang ligestilles med andre erhvervsaktive.

Er man over folkepensionsalderen, kan man ikke som andre lønmodtagere få dagpenge, når man hjemsendes uden løn eller opsiges som følge af nedlukningen. Dermed risikerer en del at miste en vigtig del af deres indtægt, og seniorer med opsat pension kan være nødsaget til at igangsætte udbetalingen af deres folkepension. Ældre Sagen mener, at lønmodtagere over folkepensionsalderen skal kunne få dagpenge eller

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

en lignende midlertidig ydelse, hvis de hjemsendes uden løn eller afskediges som følge af Corona-krisen.

Med den midlertidige kompensationsordning for selvstændige, freelancere mv. kan små selvstændige erhvervsdrivende få kompensation for tabt omsætning. Der var i første omgang lagt op til, at dette ikke skulle omfatte selvstændige med udbetalt folkepension, hvilket Ældre Sagen anfægtede i brevet. Dette er ændret, så selvstændige folkepensionister nu kan få hjælp fra ordningen, hvis de ellers opfylder betingelserne herfor.

I ministerbrevet har Ældre Sagen også adresseret en problemstilling vedrørende seniorpræmien. Vi forudser, at nogle seniorer vil få svært ved at kunne opfylde timekravet på mindst 1.560 løntimer for at kunne få seniorpræmie, fordi de akut skal gå ned i tid, hjemsendes, afskediges eller må lukke virksomheder. Vi har foreslået, at timekravet for ret til seniorpension nedjusteres forholdsmæssigt ift. nedlukningens varighed.

Regeringens og Finans Danmarks fælleserklæring om lempede lånebetingelser

Regeringen og Finans Danmark har udgivet en fælleserklæring, hvor de opfordrer banker og realkreditinstitutter til at lempe lånevilkårene for privatkunder, hvor ”følgerne af Corona-virus for en stund har bragt dem i en svær økonomisk situation”. Dette har givet anledning til henvendelser fra medlemmer, der opfordrer Ældre Sagen til at arbejde for en generel lempelse af lånevilkårene for pensionister. Fokus er pt. på at hjælpe dem, som er kommet i en akut økonomisk presset situation på grund af Corona-krisen. De fleste folkepensionisters indkomster og udgifter påvirkes ikke på den korte bane og er derfor ikke særligt udsatte rent økonomisk. Derfor giver Corona-krisens akutte konsekvenser efter Ældre Sagens opfattelse ikke anledning til et behov for en særlig lempelse af lånemulighederne for pensionister her og nu.

Det må dog forventes, at der bliver behov for tiltag for at stimulere økonomien, når sundhedskrisen er overstået. Her kan en løsning være at forbedre lånemulighederne med sikkerhed i fast ejendom for pensionister, som Ældre Sagen kan vælge at tage op. Samtidig skal der dog også være opmærksomhed på, at den økonomiske usikkerhed kan være stor, og at det bl.a. kan blive svært at forudsige, hvordan ejendomspriserne

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

bliver påvirket af krisen. Dermed er det ikke nødvendigvis en god idé for mange af vores medlemmer at optage yderligere lån.

Mange er bekymrede over pensionsopsparinger, der mister værdi

De store kursfald, som man i øjeblikket ser på aktiemarkederne, betyder, at mange oplever, at deres pensionsopsparinger falder i værdi. Det skaber naturligvis bekymring hos mange af Ældre Sagens medlemmer.

På kort sigt påvirkes langt de flestes udbetalinger ikke, da de variable pensioner, typisk først reguleres til næste år. Påvirkningen på længere sigt afhænger både af, hvilken pensionsordning man har, og hvordan kurserne udvikler sig.

En del pensioner har hel eller delvis garanti for udbetalingerne. Dertil kommer, at mange pensionister, hvis de har fulgt pensionsselskabets råd, vil have en stor del af deres opsparing placeret i obligationer, hvor kursfaldene er meget mindre end på aktiemarkederne. Men det er også klart, at mange pensionister vil kunne se frem til større eller mindre reduktioner i deres indkomst de kommende år, hvis kurserne ikke retter sig op igen relativt hurtigt.

Det er muligt, at kurserne relativt hurtigt retter sig op igen. Sådan er det ofte gået ved tidligere kriser, og det vil forhåbentlig også ske efter denne. Men samtidig står vi i en helt ukendt situation, og vi ved ikke, hvor dyb og langstrakt krisen på de finansielle markeder vil blive.

Hvis krisen betyder en større og længerevarende værdiforringelse af pensionsopsparingerne og dermed et stort fald i pensionisternes supplerende indkomst, vil det være et emne, som Ældre Sagen vil rejse over for politikerne. På den korte bane kan vi blot følge udviklingen samt oplyse om den aktuelle situation og i nogle tilfælde berolige bekymrede medlemmer.

Der er dog nogle u hensigtsmæssige forhold omkring udbetaling af aldersopsparingen, som vi nu og her har rejst over for skatteministeren. For det første har vi foreslået, at man midlertidigt får mulighed for at udskyde udbetalingen af sin aldersopsparing, selvom man har nået aldersgrænsen (80 år), så disse folk ikke tvinges til at realisere det aktuelle store kurstab.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

For det andet ønsker vi en ordning for dem, der i forbindelse med udbetaling af en aldersopsparing realiserer et kurstab og dermed har en negativ pensionsafkastsakt (PAL). Det er nemlig ikke muligt at få udbetalt denne, hvis den ikke kan modregnes i de fem foregående års betalte PAL. I forbindelse med finanskrisen sås eksempler på, at der ikke var betalt tilstrækkelig PAL i de foregående fem år til, at hele det seneste års underskud kunne modregnes.

Anlægsloftet i 2020 ophæves for kommuner og regioner

Finansministeren har indgået en aftale med regioner og kommuner om at ophæve anlægsloftet for 2020. Dermed kan man fremrykke en række af de kommunale og regionale investeringsprojekter, der var planlagt de kommende år. Formålet med denne aftale er at understøtte beskæftigelsen og dermed give økonomien et rygstød. Dette giver mulighed for, at kommuner kan igangsætte byggeri af plejeboliger, som Ældre Sagen mener, at der er behov for.